

Informacja o działalności Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej w okresie od 1 lipca 2001 r. do 30 czerwca 2002 r.

Kolegium IPN w okresie, za jaki zobowiązany jest przedstawić informację Prezes Instytutu Pamięci, obradowało 18 razy – stosownie do własnych wewnętrznych uregulowań, tj. nie rzadziej niż raz w miesiącu. W trakcie posiedzeń podejmowano kwestie dotyczące wszystkich obszarów działalności Instytutu Pamięci.

Stosownie do prerogatywy ustanowionej w Ustawie o Instytucie Pamięci Narodowej, na pierwszym posiedzeniu po 30 czerwca 2001 r. Kolegium IPN po przedstawieniu swoich uwag zatwierdziło pierwszą roczną informację prezesa IPN przygotowaną celem przedłożenia Sejmowi i Senatowi.

W zakresie przejęcia do zasobów archiwalnych Instytutu Pamięci dokumentów organów bezpieczeństwa państwa, Kolegium w sposób sukcesywny na kolejnych posiedzeniach zapoznawało się z informacjami o stanie przejęcia stosownych dokumentów. Ponadto mając na celu uzyskanie pełnych wyjaśnień dotyczących przekazywania dokumentów przez dotychczasowych dysponentów, Kolegium zasięgało informacji u kierowników odpowiednich instytucji.

Dwukrotnie w okresie sprawozdawczym składali przed Kolegium informacje szefowie Urzędu Ochrony Państwa: Zbigniew Siemiątkowski (w listopadzie 2001 r.) i Andrzej Barcikowski (w maju 2002 r.). Ponadto na posiedzeniu Kolegium informacje o procesie przekazywania dokumentów do zasobu IPN przedłożył szef Wojskowych Służb Informacyjnych płk Marek Dukaczewski (w grudniu 2001 r.). Członkowie Kolegium dokonali krytycznej oceny kryteriów kwalifikowania dokumentów do tzw. zbioru zastrzeżonego, przedstawionych przed Urząd Ochrony Państwa w czerwcu 2002 r.

Kolegium opiniowało wewnętrzne regulacje Instytutu Pamięci dotyczące problematyki udostępniania dokumentów, jak też porozumienia zawierane z innymi instytucjami. Mając ustawowo zagwarantowany wpływ na ustalanie zasad wglądu w dokumenty oraz ich publikowania, Kolegium zaakceptowało w marcu 2002 r. regulamin udostępniania akt znajdujących się w zasobie archiwalnym IPN do celów służbowych oraz formularz wniosku o wyrażenie zgody na wykorzystanie materiałów archiwalnych, który jest składany przez badaczy korzystających z zasobów archiwalnych IPN.

Kolegium opiniowało także projekt porozumienia w sprawie trybu udostępniania materiałów archiwalnych Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz Rzecznikowi Interesu Publicznego. Ponadto Kolegium odegrało aktywną rolę w kwestii zawarcia porozumienia pomiędzy Instytutem Pamięci Narodowej a Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych.

Z jego inicjatywy doszło do utworzenia wspólnego zespołu, który pod przewodnictwem członka Kolegium dr. Sławomira Radonia wypracował treść porozumienia. Uprzednio, w styczniu 2002 r., Kolegium spotkało się z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, prof. Darią Nałęcz.

Stosownie do zapisów ustawowych Kolegium posiada uprawnienie do formułowania ocen polityki ścigania przestępstw realizowanej przez pion śledczy Instytutu Pamięci. Mając to na uwadze, Kolegium rozpatrzyło w listopadzie 2001 r. szczegółową informację na temat wyników prac prokuratorów IPN prowadzonych od początku działalności Komisji Ścigania Przestępstw przeciwko Narodowi Polskiemu. Dwukrotnie także – w listopadzie 2001 r. i w maju 2002 r. – Kolegium zapoznało się ze stanem śledztwa w sprawie udziału w zbrodni popełnionej na osobach narodowości żydowskiej w miejscowości Jedwabne latem 1941 r. Informacje przedstawili na posiedzeniach Kolegium prokurator prowadzący śledztwo oraz dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W kwestiach ustalania programów badawczych w zakresie opracowywania działalności organów bezpieczeństwa państwa, a także informowania oraz edukacji społeczeństwa, Kolegium w kwietniu 2002 r. rozpatrzyło plan działalności Biura Edukacji Publicznej IPN, wysoko go oceniając.

Wśród innych form aktywności Kolegium w okresie objętym informacją można wymienić spotkanie z Marianne Birthler, Pełnomocnikiem Federalnym ds. Dokumentów Służb Bezpieczeństwa b. NRD (marzec 2002 r.), jak również wizytację przeprowadzoną w użytkowanych przez IPN budynkach przygotowywanych do pełnienia funkcji centralnego archiwum IPN (lipiec 2001 r.).

Pracami Kolegium do października 2001 r. kierował dr Sławomir Radoń. W dniu 10 października 2001 r. na roczną kadencję przewodniczącą Kolegium wybrano sędzię Marię Myślińską, członka Kolegium rekomendowanego przez Krajową Radę Sądownictwa. Wiceprzewodniczącymi zostali wybrani Stanisław Bartoszek, dr hab. Andrzej Friszke oraz dr Teofil Wojciechowski.

W trakcie prac Kolegium, pomimo pluralizmu poglądów jego członków, zaznacza się wyjątkowa zbieżność ocen i wspólne wszystkim przekonanie o doniosłości prac podejmowanych przez Instytut Pamięci Narodowej. Ma to swoją wymowę poprzez fakt, iż w Kolegium zasiadają osoby o dużym autorytecie zawodowym i naukowym – historycy, archiwiści, prawnicy – w tym sędziowie NSA i Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

***

Członkowie Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej powołani zostali na siedmioletnią kadencję decyzją Sejmu RP z dnia 24 lipca 1999 r. Poszczególne kluby sejmowe rekomendowały 9 osób, 2 kandydatów przedstawiła Krajowa Rada Sądownictwa.

Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej tworzą: Stanisław Bartoszek, prof. Jan Draus, dr hab. Andrzej Friszke, dr Andrzej Grajewski, dr Franciszek Gryciuk, Jerzy Łankiewicz, Maria Myślińska, Włodzimierz Olszewski, prof. Andrzej Paczkowski, dr Sławomir Radoń, dr Teofil Wojciechowski.